

Broedende roofvogels 2025

Broedpaar boomvalken in Labbegat

Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank, Baardwijkse Overlaat, Huis ter Heide, Elshoutse wielen en de polders tussen Elshout/Drunen/Waalwijk/Sprang-Capelle/Waspik en de Bergsche maas

Inleiding

In 2025 hebben wij weer onderzoek gedaan naar het voorkomen van broedende roofvogels in een gebied in de omgeving van Drunen-Waalwijk-Sprang-Capelle-Waspik-Kaatsheuvel-Loon op Zand.

Als onderdeel daarvan controleren we ook alle hoogspanningsmasten tussen Raamsdonksveer en Haarsteeg, een afstand van ongeveer 19 km met 61 masten. We vonden hierop dit jaar drie paar broedende boomvalken.

Werkwijze

In het winterhalfjaar zoeken we naar nesten die we mogelijk in het vorige broedseizoen gemist hebben en naar eventuele nieuwbouw.

In het broedseizoen zelf worden alle bij ons bekende nesten gecontroleerd en wordt actief naar nieuwe nesten gezocht.

Indien een bezet nest is gevonden wordt dit zo goed mogelijk tot aan het uitvliegen gevolgd.

Het controleren doen wij in het begin met verrekijker of telescoop maar later bij de meeste nesten met een camera op stok waarmee we nesten tot ongeveer 24 meter hoogte kunnen bereiken. In de polder zijn een aantal nesten met een drone gecontroleerd.

In totaal vonden we 84 bezette roofvogelnesten van havik, buizerd, sperwer, torenvalk, boomvalk, slechtvalk en raaf. Die laatste is geen echte roofvogel maar wordt door ons bij het onderzoek meegenomen.

Voor het achtste achtereenvolgende jaar hadden we een nest van een raaf in de Loonse en Drunense Duinen (LDD) en voor de eerste keer een raaf op Huis ter Heide (HtH).

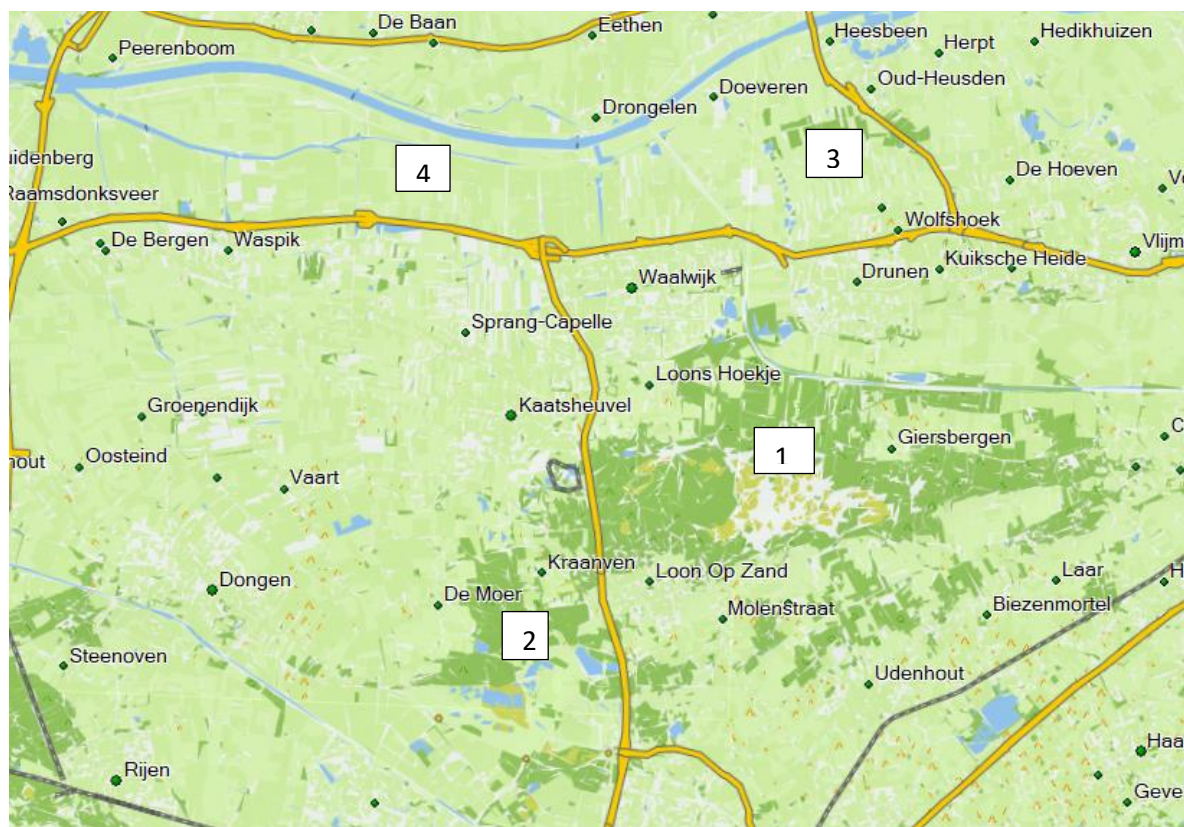
Foto's: tenzij anders vermeld afkomstig uit filmopnames bij de nestcontroles.

Deelnemers:

Antoon Muskens	Jan van Son
Ard Lagrouw	Kees Kraneveld
Han Lamers	Theo Putters
Harry Boezer	

Kees Kraneveld
Jacob van Ruysdaelstraat 37
5143 GL Waalwijk
kraneveld@hotmail.com
06-51791583

Gebied

Het door ons onderzochte gebied kunnen we onderverdelen in de volgende deelgebieden:

- 1 Loonse en Drunense Duinen, Hooge bank en Baardwijkse Overlaat
- 2 Huis ter Heide
- 3 Elshoutse wielen
- 4 Polders ten noorden van Elshout/Drunen/Waalwijk/Sprang-Capelle/Waspik

Op het kaartje zijn niet de exacte grenzen aangegeven omdat we alleen bij de LDD en HtH ons aan die grenzen houden.

Havik

Nest 1200 op 31 mei

Nest 125 op 16 juni met daarop poot van een reekalf

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
nesten	25	24	20	22	21	22	17	21	19
mislukt	1	1	2	2	7	0	3	3	3
aantal jongen uit	42	57	44	45	25	55	32	42	45
per gelukt nest	1,7	2,5	2,4	2,2	1,8	2,5	2,3	2,3	2,8

Het aantal broedparen van de havik blijft in ons gebied de laatste jaren ongeveer gelijk maar is wel 20% lager dan in de jaren 2017/2018.

Zo verdween er dit jaar een territorium aan de zuidkant van HtH waarschijnlijk omdat een persoon dat bos als woonplek ging gebruiken. Daar staat tegenover dat aan de noordkant van HtH er een territorium bij kwam, zo ongeveer op de golfbaan. Dat werd pas gevonden nadat wij roepende jongen hadden gehoord. Mogelijk hebben ze daar vorig jaar ook gebroed. Dit bosje ligt eigenlijk net buiten HtH.

Eén nest van havik zat voor cameracontrole te hoog (boven 24 meter) in een Douglas. Dit nest was ook door het dichte bos niet van een afstand te bekijken maar aan de hand van strontjes onder het nest en roepende jongen weten we dat het een succesvol broedsel was..

Van de mislukte nesten waren er twee in de broedfase.

Bij de een was bij de volgende controle het nest leeg en bij de ander waren de eieren er nog wel maar waren er geen oudervogels meer aanwezig.

In het mislukte nest in de jongenfase zaten drie jongen die bijna volledig in de veren zaten. Bij de volgende controle was er niets meer te horen of te zien. Hier naar alle waarschijnlijkheid sprake van predatie.

Nest 388 op 10 juni met een nog complete gaai als prooi

Buizerd

Nest 211 op 16 juni met groene specht als prooi

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
nesten	65	68	79	53	40	51	47	43	46
mislukt	11	15	11	14	5	8	3	11	12
aantal jongen uit	93	94	138	61	49	73	81	50	52
per gelukt nest	1,7	1,8	2,0	1,6	1,4	1,7	1,8	1,6	1,5

In vergelijking met de jaren 2017 t/m 2019 is er een daling van ongeveer 35% maar het blijft de laatste jaren ongeveer gelijk.

Het aantal mislukte nesten is met ruim 25% vrij hoog.
Er waren er 8 die in de eifase mislukten en 4 in de jongenfase.

Nest 205 op 3 juni en 17 juni
Hier is duidelijk sprake van predatie

Nest 209 op 16 juni met jonge buizerd die blind is aan rechteroog

Nest 377 op 10 juni met drie jongen

Bij dit nest in de omgeving van vuilstort De Spinder is blijkbaar volop voedsel. Elk jaar zijn er 3 of 4 jongen.

Sperwer

Nest 603 in Waalwijk op 12 juni

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
nesten	3	6	8	8	2	7	3	8	5
mislukt	1	3	2	8	1	4	1	7	2
aantal jongen uit	8	7	22	0	3	13	9	5	12
per gelukt nest	4,0	2,3	3,7	0,0	3,0	4,3	4,5	5,0	4,0

Met deze kleine aantallen zegt het gemiddelde aantal uitgevlogen jongen per nest niets.

Met de sperwers in onze bosgebieden gaat het niet goed. Dit jaar vonden we maar twee nesten in de bossen waarvan er een mislukte.

Van de gelukke nesten zat er een in Waalwijk zelf en daar vlogen 5 jongen uit en een in het buitengebied met 4 jongen.

Ook in het buitengebied mislukte een nest.

Het verloop van het mislukte nest 302

20 mei

4 juni

10 juni

24 juni

Op 4 juni was er al een ei verdwenen en op 10 juni waren er twee jongen en verder niets te zien. Op 24 juni was het nest leeg maar dat was het aan het nest te zien al een tijdje. Het sperwernest in dit territorium mislukt elke keer.

Nest A389 op 23 juni in een els

Wespendief

Nest wespndief op 15 mei

Dit jaar geen bezet nest van de wespndief gevonden.

Op 28 mei vloog een wespndief in de buurt van het nest van vorig jaar. Daar lag toen ook vers groen blad op.

Op 24 juni met camera gecontroleerd en het nest was leeg. Het lijkt erop dat alleen wat nestbouw heeft plaatsgevonden.

Bruine kiekendief

Dit jaar geen enkele broedpoging van een bruine kiekendief in ons gebied waargenomen.

Torenvalk

TV4 op 2 juni. Een ei komt net uit en wij hoorden op het filmpje het jong al piepen.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
nesten	6	7	14	22	15	10	10	7	7
mislukt	1	0	1	2	2	4	2	1	1
aantal jongen uit	24	40	58	75	59	30	37	29	26
per gelukt nest	4,8	5,7	4,5	3,7	4,5	5,0	4,6	4,8	4,3

Met de torenvalk gaat het niet zo goed. Het aantal broedparen blijft klein terwijl er genoeg aanbod van nestkasten is (28).

Alle bezette nesten van dit jaar zaten in een nestkast terwijl er in de jaren 20/21 verschillende nesten waren in hoogspanningsmasten en oude kraaiennesten.

Boomvalk

Boomvalk in eik met twee niet uitgekomen eieren

Er zijn vier bezette nesten van de boomvalk gevonden die allen succesvol zijn verlopen. Dit is voor ons het hoogste aantal sinds wij onderzoek doen. Drie zaten op een hoogspanningsmast over een afstand van ruim drie kilometer dus vrij dicht bij elkaar. (op 19km die wij controleren!) De ander zat in een eik en die broedt jaarlijks in dat territorium.. Van de drie nesten in de hoogspanningsmasten zijn van elk drie jongen uitgevlogen en het nest in de eik had één uitgevlogen jong en twee niet uitgekomen eieren.

Op HTH werd in het begin van het broeseizoen regelmatig een paartje boomvalken gezien in de buurt van een hoogspanningsmast waarop twee oude nesten aanwezig waren.

Op 30 mei reageerde de boomvalk fel op een zwarte kraai die op de mast ging zitten en op 13 juni werd een langsvliegende buizerd verjaagd. Op de nesten zelf geen activiteiten gezien.

In de loop van het seizoen verdwenen de boomvalken dus is van een gelukt broedgeval is geen sprake.

Raaf

De raaf in de LDD broedde in een nieuw gebouwd nest in hetzelfde bosperceel als waarin vanaf 2018 wordt gebroed.

Op HtH hadden we voor de eerste keer een paar raven.

Loonse en Drunense Duinen (LDD)

Omdat wij de raven in de broedperiode niet willen verstoren zijn wij pas op 7 april voor het eerst in het nestbos geweest. We liepen naar de plaats waar het nest de afgelopen jaren zat, maar tot onze grote verrassing was het nest weg. Omdat de raven het hele voorjaar aanwezig waren zijn we verder gaan zoeken, Op ongeveer 60 meter vonden we een nieuw gebouwd nest in een grove den op 18 meter hoogte. Controle met de camera gaf aan dat er drie al vrij grote jongen waren.

De jonge raven op 7 april

Op 12 april woedde er een grote bosbrand en ook het bosperceel waarin het ravennest zat ontkwam daar niet aan.

Wij wilden daarna graag meteen het nest gaan controleren maar doordat de brand lang bleef smeulen mochten we van brandweer en NM dat pas op 17 april.

Ondertussen was op ons verzoek de boswachter wel bij het nest wezen kijken en gaf door dat er nog strontjes onder het nest lagen van ná de brand. We waren blij verrast op 17 april te zien dat de drie jongen de brand op 18 meter hoogte hadden overleefd.

De jonge raven op 17 april

Op 25 april nogmaals gecontroleerd en de jongen stonden toen op punt van uitvliegen.

De jonge raven op 25 april

Toch wel bijzonder dat het ondanks de bosbrand goed met de raven in de LDD is afgelopen!

17 april nestcontrole met Antoon en Jan Meesters (NM)

Huis ter Heide (HTH)

Omdat er aanwijzingen waren dat op HtH mogelijk een paar raven zouden nestelen zijn wij op 18 maart actief naar het nest gaan zoeken en vonden het in een grove den op 15 meter hoogte. Beide raven vlogen rond.

Op 1 april vlogen beide raven nog boven het nestbos.

Op 11 april nest met camera gecontroleerd en het was helemaal leeg. Ook de raven waren niet te horen of te zien.

Niet duidelijk of er eieren/jongen geweest zijn.

Het nest van de raaf op HtH 11 april

Slechtvalk

Paartje slechtvalken op de toren van de Clemenskerk in Waalwijk Foto Harry Boezer

Dit jaar was er een paartje slechtvalken op de kerktoeren van de Clemenskerk in Waalwijk.

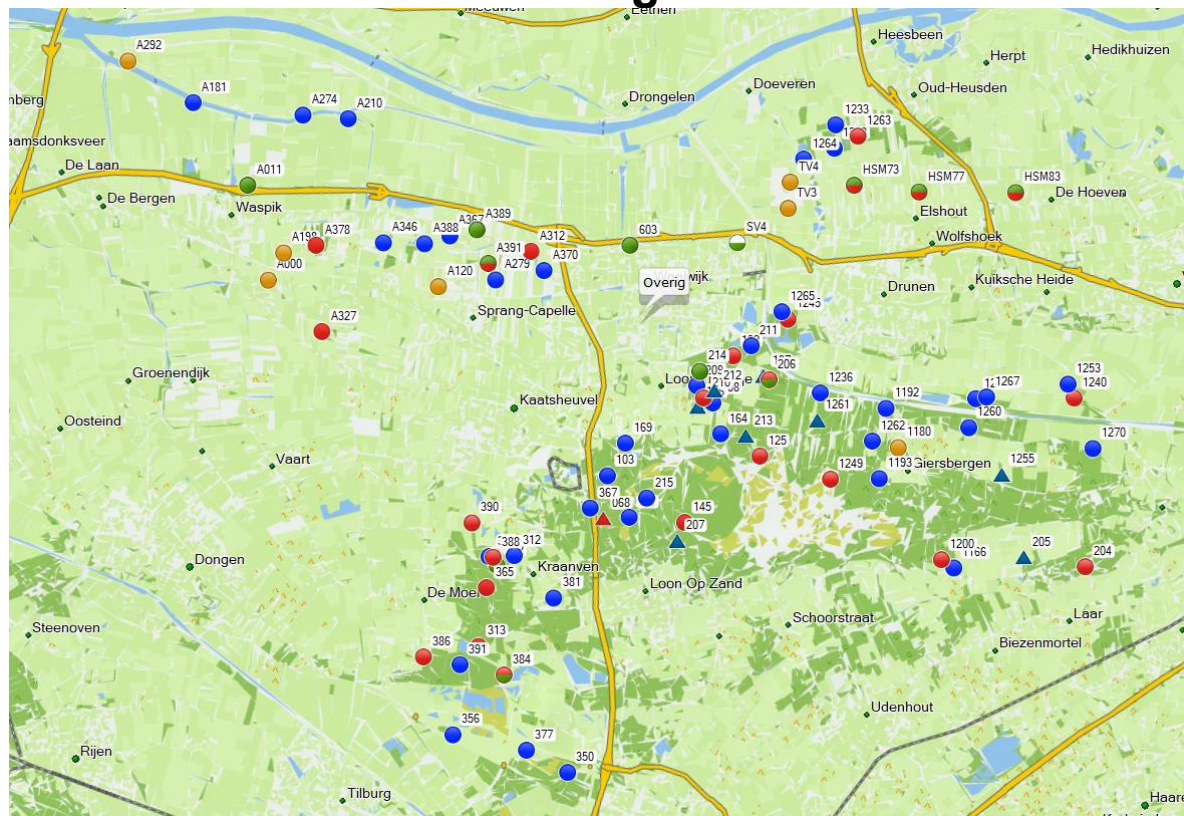
Ze hebben daar ook een broedpoging ondernomen want met een drone is geconstateerd dat op een richel twee niet uitgekomen eieren lagen (mondelijke mededeling)

Omdat het paar het hele jaar aanwezig is gebleven is het misschien een idee daar een nestkast te plaatsen.

Totaal gevonden nesten 2017-2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
buizerd	65	68	79	53	40	51	47	43	46
havik	25	24	20	22	21	22	17	21	19
sperwer	3	6	8	8	2	7	3	8	5
torenvalk	6	7	14	22	15	10	10	7	7
boomvalk	1	1	2	3	2	2	3	2	4
slechtvalk	1	1	1	2	3	1	1	0	1
wespendief		1				1		1	
bruine kiekendief		1	1				2	1	
raaf		1	1	1	1	1	1	1	2
Totaal	101	110	126	111	84	95	84	84	84

2025 totaaloverzicht roofvogelnesten

Rood is havik
 Blauw is buizerd
 Oranje is torenvalk
 Groen is sperwer

Broedgegevens**Havik**

	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
1999	4	nb		nb		2,3	3
2000	4	nb		nb		2,2	4
2001	8	nb		nb		2,3	7
2002	6	nb		nb		2,3	6
2003	5	nb		nb		2,0	5
2004	7	nb		nb		2,5	6
2005	12	nb		nb		2,4	11
2006	11	nb		nb		2,2	8
2007	15	nb		nb		2,2	12
2008	18	nb		nb		2,4	17
2009	17	nb		nb		2,0	12
2010	18	nb		nb		2,5	15
2011	23	nb		nb		2,6	22
2012	27	nb		nb		2,4	18
2013	23	nb		nb		2,1	18
2014	23	nb		nb		1,8	20
2015	20	nb		nb		2,2	19
2016	23	nb		nb		1,8	17
2017	24	nb		nb		2,5	17
2018	24	3,4	21	2,9	23	2,7	21
2019	20	3,5	17	2,6	17	2,4	18
2020	23	3,0	20	2,5	13	2,4	19
2021	21	2,8	17	2,3	13	2,8	11
2022	22	2,9	18	2,6	20	2,6	20
2023	17	3,3	13	2,8	11	2,6	10
2024	21	3,1	18	2,7	15	2,5	16
2025	19	3,2	14	3,1	14	2,8	16

Sperwer

	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
2005	3	nb		nb		2,0	2
2006	3	nb		nb		3,3	3
2007	6	nb		nb		3,0	5
2008	10	nb		nb		2,4	5
2009	4	nb		nb		2,3	3
2010	10	nb		nb		2,9	8
2011	13	nb		nb		2,7	9
2012	12	nb		nb		3,2	6
2013	9	nb		nb		2,0	4
2014	6	nb		nb		2,5	2
2015	6	nb		nb		2,0	1
2016	8	nb		nb		1,5	2
2017	3	nb		nb		4,0	2
2018	6	4,5	4	3,0	5	2,3	3
2019	8	5,3	6	3,7	6	3,7	6
2020	8	4,5	6	4,3	3	0,0	0
2021	2	6,0	2	5,0	2	3,0	1
2022	7	4,5	6	3,3	7	4,7	3
2023	3	4,0	3	3,3	3	4,5	2
2024	8	4,6	8	3,5	6	5,0	1
2025	5	5,0	5	3,5	4	4,0	3

Torenvalk

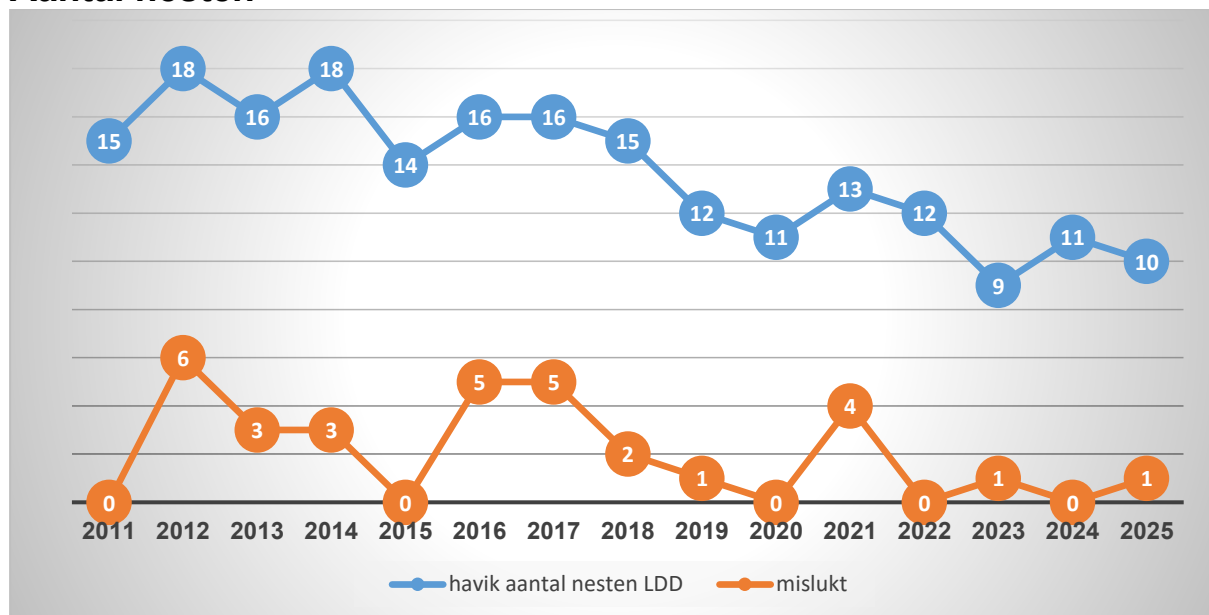
	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
2007	2	nb		nb		5,0	2
2008	3	nb		nb		3,3	3
2009	2	nb		nb		3,0	2
2010	3	nb		nb		4,7	3
2011	3	nb		nb		3,7	3
2012	3	nb		nb		5,5	2
2013	3	nb		nb		5,0	1
2014	3	nb		nb		2,7	3
2015	5	nb		nb		3,4	5
2016	5	nb		nb		2,6	3
2017	5	nb		nb		4,5	5
2018	7	5,7	6	5,7	7	5,7	7
2019	14	5,0	9	4,5	13	4,5	13
2020	21	4,9	15	3,9	19	3,9	19
2021	15	5,1	13	4,7	13	4,5	13
2022	10	4,9	9	5,0	6	5,0	6
2023	10	5,1	7	4,0	3	4,6	8
2024	7	5,1	6	4,5	2	4,8	6
2025	7	4,9	7	4,3	6	4,3	6

Buizerd

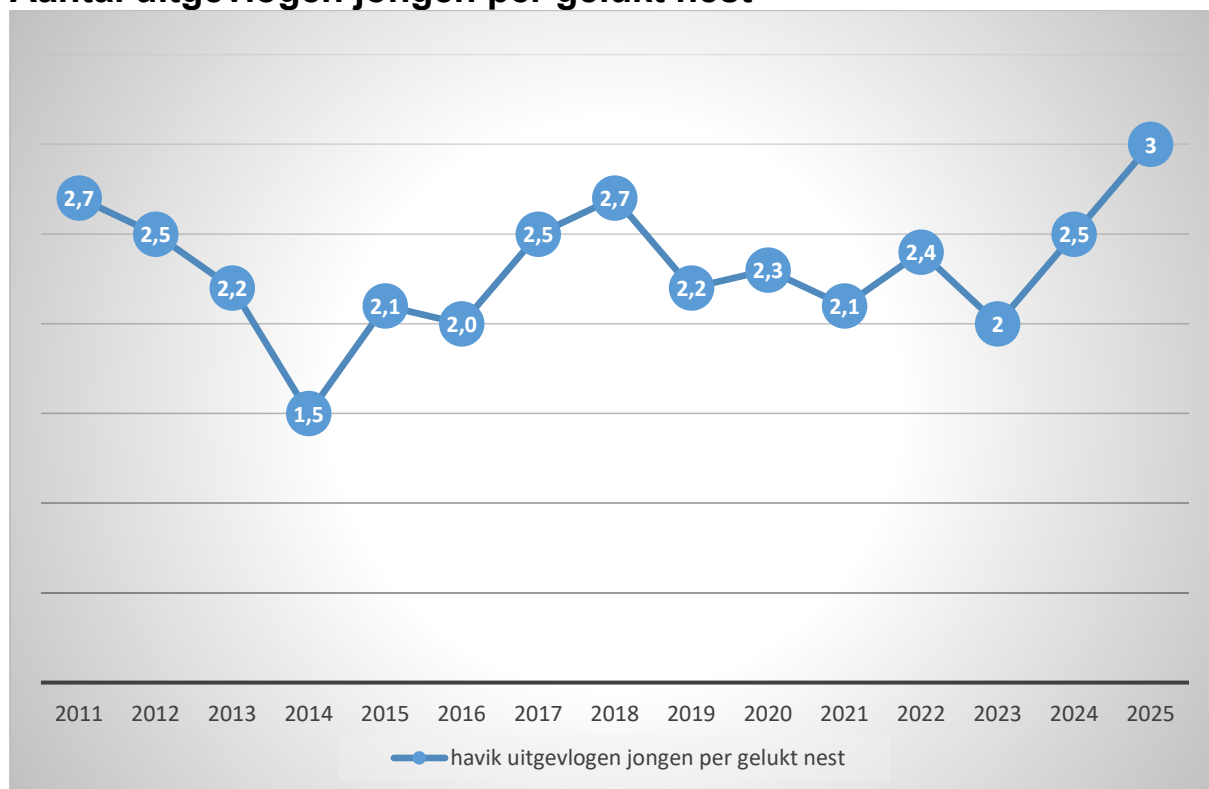
	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
2001	7	nb		nb		1,7	7
2002	4	nb		nb		1,7	3
2003	5	nb		nb		1,2	3
2004	8	nb		nb		1,3	7
2005	17	nb		nb		1,9	14
2006	16	nb		nb		1,7	12
2007	23	nb		nb		1,8	18
2008	30	nb		nb		1,7	26
2009	23	nb		nb		1,7	19
2010	34	nb		nb		1,7	19
2011	35	nb		nb		1,7	26
2012	24	nb		nb		1,7	19
2013	38	nb		nb		1,5	26
2014	36	nb		nb		1,8	30
2015	42	nb		nb		1,6	38
2016	56	nb		nb		1,5	41
2017	65	nb		nb		1,7	53
2018	68	2,3	55	2,0	49	1,8	51
2019	79	2,6	57	2,3	71	2,0	68
2020	52	2,3	38	2,1	24	1,9	32
2021	40	1,9	28	1,7	32	1,5	32
2022	51	2,2	36	1,8	45	1,7	43
2023	47	2,3	34	2,0	26	2,0	37
2024	43	2,2	35	1,7	28	1,6	32
2025	46	2,2	38	1,8	29	1,6	33

Havik in de Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank en Baardwijkse Overlaat 2011-2025

Aantal nesten

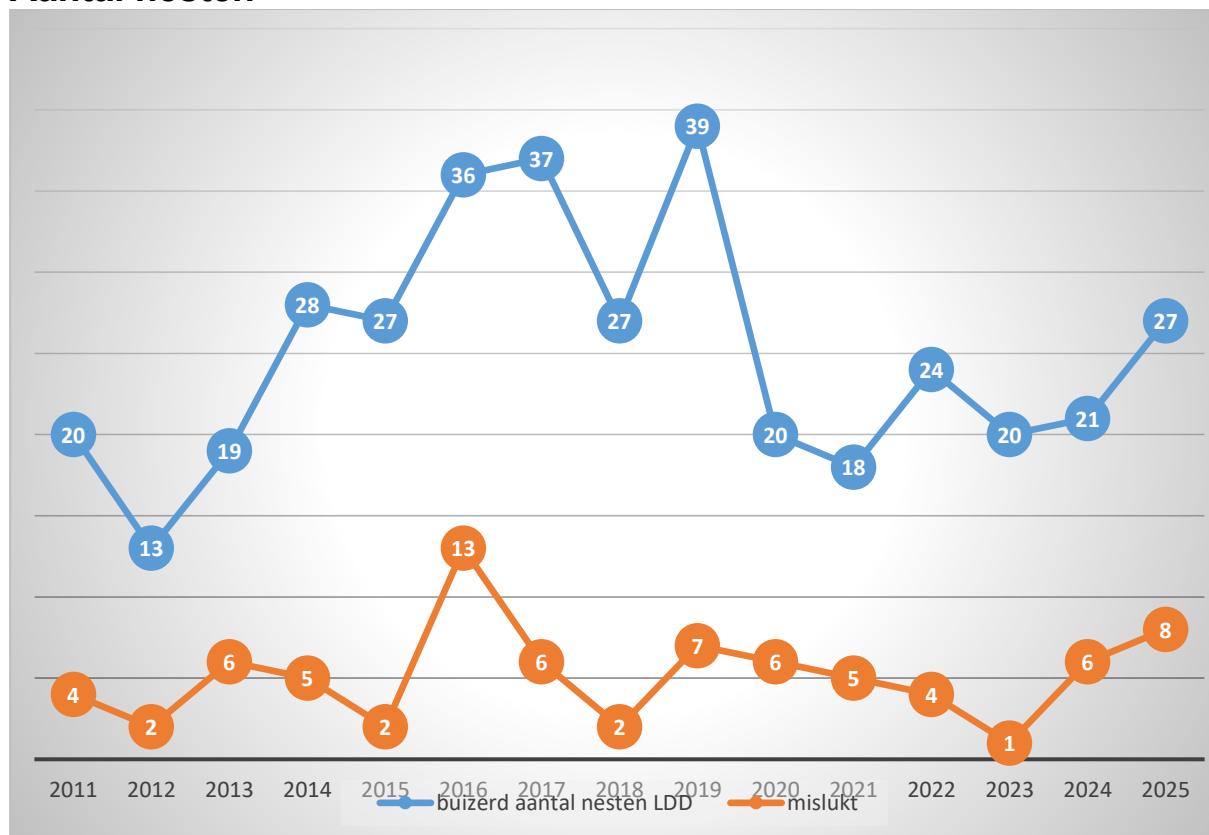

Aantal uitgevlogen jongen per gelukt nest

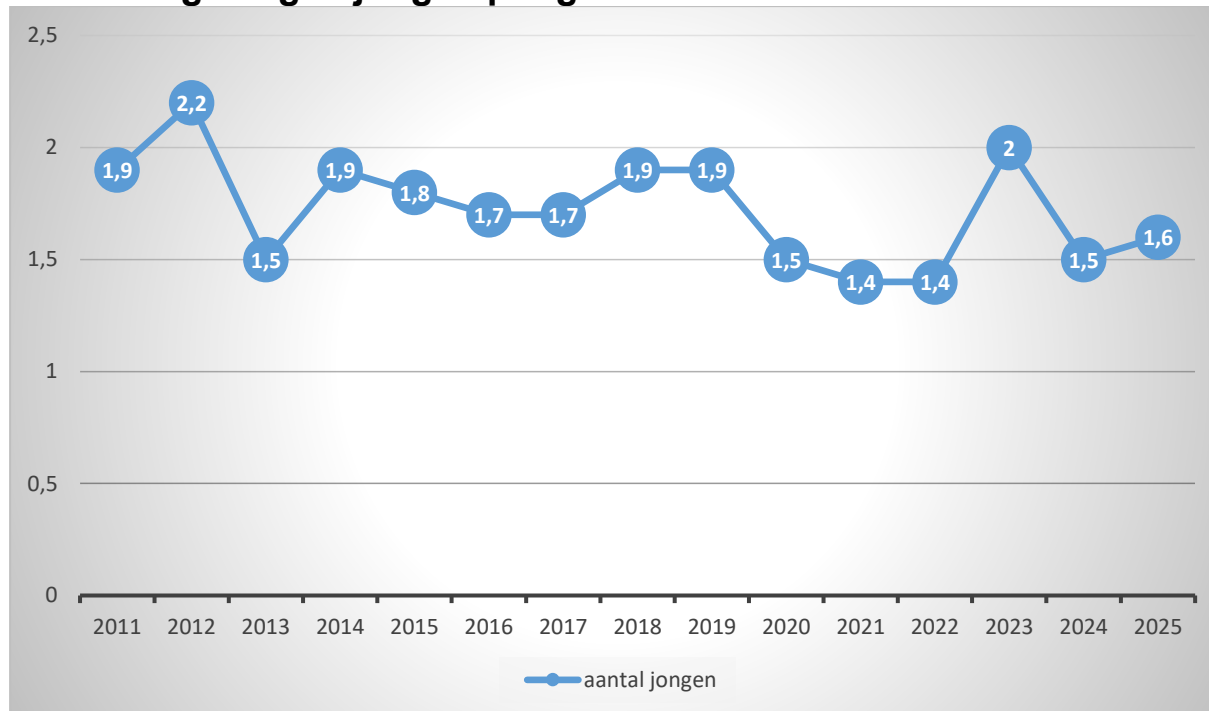

Buizerd in de Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank en Baardwijkse Overlaat 2011-2025

Aantal nesten

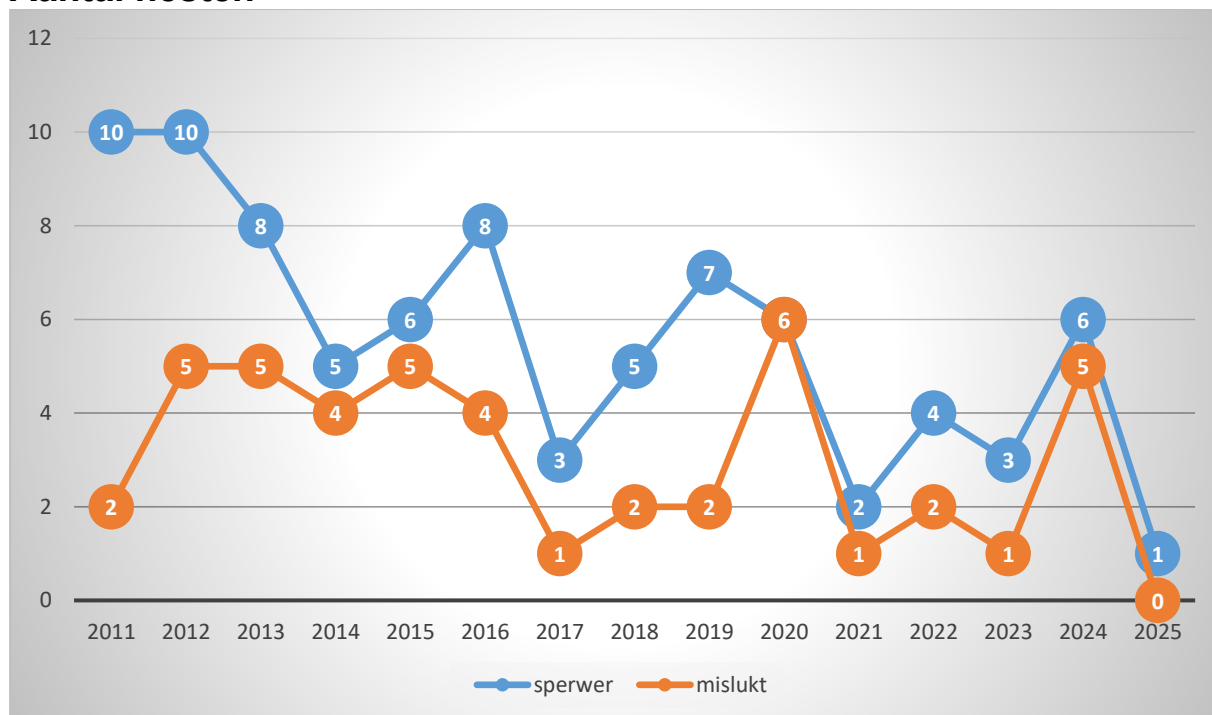

Aantal uitgevlogen jongen per gelukt nest

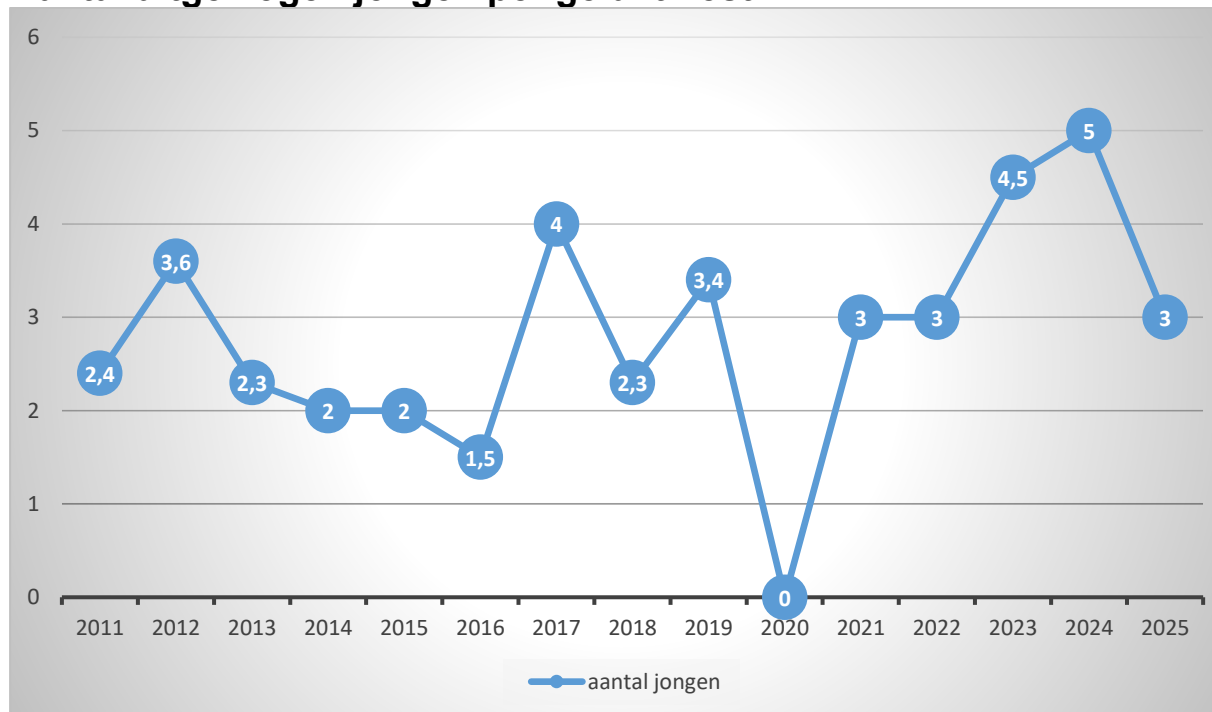

Sperwer in de Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank en Baardwijkse Overlaat 2011-2025

Aantal nesten

Aantal uitgevlogen jongen per gelukt nest

Niet uitgekomen eieren van buizerd zijn later opgegeten

Gastbewoner op haviksnest